

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Dato
15.12.2020

Høringssvar – vaksinasjonsprogrammet mot covid-19

Mental Helse takker for invitasjonen til å komme med høringssvar på «*forslag til endringer i forskrift om nasjonalt vaksinasjonsprogram – vaksinasjon mot covid-19*» og her følger våre innspill.

Mental Helse har tidligere vært kritiske til bruk av svært korte høringsfrister i forbindelse med omfattende tiltak og ønsker å gjenta vår oppfordring om at myndighetene forholder seg til demokratiske prinsipper, selv i krisetid og gir tilstrekkelig behandlingstid på høringssvar.

Generelt om forslaget

Mental Helse er svært positive til at det legges opp til en overordnet strategi for gjennomføringen av vaksinasjonsprogrammet i forbindelse med covid-19 pandemien. Vi er enige i store deler av forslaget til hvordan gjennomføringen av vaksinasjonsprogrammet skal praktiseres og støtter forslaget om at kommunene skal stå for kartlegging og utdeling av vaksinene når disse blir tilgjengelige.

Derimot er vi skeptiske til at fastleger skal pålegges plikt i dette arbeidet utover de ansvarsområdene som en fastlege normalt har. Fastlegene bør få en sentral rolle i det kommunale vaksinasjonsprogrammet, men det må ikke i for stor grad gå utover det ordinære tilbudet fra fastlegene. Deres rolle bør også begrenses til å bistå i identifisering og av pasienter som må ha spesiell oppfølging for å få vaksinen, eksempelvis personer med angst eller andre plager som forhindrer dem fra å møte opp på vaksinasjonskontor.

Psykisk helse under pandemien

Smittesituasjonen påvirker i stor grad helse- og omsorgstjenestenes kapasitet. Under den pågående covid-19 pandemien har flere kommuner rapportert at helsepersonell fra kommunale skole-, helse- og omsorgstjenester for psykisk helse og rus blitt omdisponert, blant annet til testing av smittede og for å drive smittesporing.

I tillegg har en stor andel planlagt døgnbehandling i psykisk helsevern og behandling av rusavhengighet blitt utsatt, og i april var aktivitetsnivået tilnærmet halvert sammenlignet med samme måned i 2019. Det er mye som tyder på at psykiske problemer ikke har blitt oppdaget og dermed ikke henvist til utredning og behandling. Andelen henvisninger til psykisk helsevern for både barn og voksne var redusert med nær 1/3 sammenlignet med samme periode i fjor. Nedgangen i nye henvisninger er bekymringsfull fordi den antyder at folk ikke får den behandlingen de trenger. Mange har også unnlatt å oppsøke helsetjenester på grunn av redsel for smitte fordi de ikke vil belaste tjenestene. En undersøkelse av NKVTS har vist at dette kan gjelde så mange som 1 av 5 i befolkningen.

Side 1 av 2

Fastlegers plikter til vaksinasjonsprogrammet

Mental Helse er bekymret for at det nå legges opp til at lovpålagte helse- og omsorgstjenester vil bli påvirket av den pågående pandemien, og da retter vi et særlig kritisk blikk til at det er fastlegene som blir pålagt plikt for at egne listeinnbyggere blir vaksinert mot covid-19. Slik forslaget foreligger så kommer plikten til gjennomføring av vaksinasjonsprogrammet i tillegg til ordinær arbeidsmengde, som i mange tilfeller allerede er overbelastet.

Mental Helse mener at fastleger bør ha en viktig rolle i å identifisere og følge opp pasienter som har bruk for spesiell oppfølging for å få gjennomført vaksinasjon. I brukergruppen vi representerer er det flere som ikke vil kunne følge opp eller vil bli fanget opp av et kommunalt tilbud annonsert gjennom media. Mental Helse mener derfor at fastlegene ikke bør pålegges arbeid utover identifisering og aktiv oppfølging av nevnte pasienter.

Konklusjon

Mental Helse foreslår at det må legges større vekt på å opprettholde gode helsetjenester innen psykisk helse i kommunene og vi kommer til å se en stor forskjell mellom de kommuner som har RPH og de som har ordinært psykologtilbud, siden sistnevnte ordning krever henvisning fra fastlegen som nå pålegges en stor arbeidsmengde noe som gjør at fastleger kan få problemer med å gjøre gode utredninger til å stille diagnoser og gi god helsehjelp og riktig henvisning samt medisiner. Det er verdt å merke seg at hele vaksinasjonsprogrammet tildeles 3,77 mrd. kroner mens kommuner og fastleger blir nå pålagt om å omdisponere ressurser fra blant annet psykiske helsetjenester noe Mental Helse mener er uforsvarlig. Dette er en omstilling av ressurser vi ikke kan stille oss bak og foreslår at myndighetene kommer med konkrete forslag og midler for å ivareta psykiske helsetjenester i kommunene.

Med vennlig hilsen

Jill Arild
Landsleder

Linda Berg-Heggelund
Generalsekretær